

Andrzej Chojnacki

Siedlce

Krzysztof Koryzna (1773-1850)

Koryzna Krzysztof (1773-1850) – szlachcic herbu własnego, urodził się 8 marca w Krukawkach na Żmudzi (albo we wsi Budy w gub. wileńskiej) w rodzinie Franciszka i Teodory z Zawiszów. Do artylerii litewskiej wstąpił jako kanonier 6 marca 1790 r. do pułku artylerii pieszej litewskiej (jego dowódcą był gen. Józef Judycki)). 1 sierpnia 1791 r. otrzymał awans na kaprała, 1 stycznia 1792 r. na sierżanta, a 1 sierpnia 1794 r. na chorążego. Wziął udział w wojnie o Konstytucję 1792 r. (w bitwach pod Mirem, Brześciem Litewskim i Wilnem) oraz w powstaniu Kościuszki (bitwa pod Niemenczynem, tam ranny w rękę i nogę), a 12 listopada 1794 r. dostał się do niewoli rosyjskiej. Do artylerii konnej Księstwa Warszawskiego wszedł w 3 kwietnia 1809 r. w stopniu podporucznika 2 klasy i wziął udział w wojnie z Austrią (bitwy pod Wieniawką i Zaleszczykami). Od 20 października 1810 r. przeszedł w stopniu podporucznika 1 klasy do artylerii pieszej. Wziął udział w 3 kompanii artylerii w wojnie w Hiszpanii (w bitwie pod górą Ronda oraz przy zdobywaniu Marbelli), tam awansował w październiku 1810 r. na porucznika, a w lutym 1812 r. na kapitana. W latach 1812-1814 w Rosji bił się pod Czaśnikami oraz nad Berezyną, a w Niemczech w oblężeniu Szpandawy i w bitwach pod Lobau i Lipskiem, zaś we Francji pod Paryżem. W 1812 r. udekorowano go Virtuti Militari, a w kwietniu 1814 r. Koryzna otrzymał Legię Honorową.

Od 1815 r. oficer artylerii Królestwa Kongresowego. Wraz z gen. Wincentym Krasieńskim przybył do Polski i wszedł do armii Królestwa na oficera 3 kła w Kocku, a w 1826 r. wyznaczono go na dowódcę 4 kła w Radzynie. W czasie, gdy służbę pełnił w Radzynie, poznał Paulinę Ośniałowską z Żabikowa, córkę sędziego pokoju pow. radzyńskiego – Romana Ośniałowskiego. Paulina była siostrą Ludwika Ośniałowskiego oficera batalionu Michała Kuszla.

W maju 1830 r. Koryzna otrzymał znak honorowy za 30 lat nieskazitelnej służby oficerskiej. Wziął udział w powstaniu listopadowym, a w lutym 1831 r. otrzymał awans na majora z przeznaczeniem na dowódcę 3 kła, w lipcu tego samego roku otrzymał awans na podpułkownika i dowódcę parku artyleryjskiego. Pod koniec września 1831 r. wziął dymisję z wojska i wyjechał do województwa płockiego. W październiku powrócił do Warszawy, stawiał się przed KRW, gdzie 11 października 1831 r. złożył przysięgę wierności carowi.

Po powstaniu zamieszkał z żoną Pauliną z Ośniałowskich przy ul. Senatorskiej w Warszawie. W 1833 r. urodziła się ich córka Bronisława Konstancja, która w 1854 r. wyszła za Karola Thime. Koryzna zmarł w Warszawie 22 czerwca 1850 r.,

pochowany został na Powązkach. Grób jego przetrwał do dziś (rząd 1, kwatery 179).

BIBLIOGRAFIA:

AGAD, Komisja Rządowa Wojny, *Stan służby oficerów brygady 2 artylerii pieszej*, mikrofilm nr 35403, karta 30-32, sygn. 349; R. Łoś, *Artyleria Królestwa Polskiego 1815–1831*, Warszawa 1969; K. Czuba-szek, *Ulan: dzieje parafii i wsi do niej należących*, Warszawa 2003; R. Bielecki, *Słownik biograficzny oficerów powstania listopadowego*, Warszawa 1995-9; „Kurier Warszawski” nr 161 z 1850 r.; K. Witkowska, *Powązki – mówiące kamienie. Inskrypcje nagrobków Cmentarza Powązkowskiego w Warszawie*, Kraków 2009.